ພະຍາດມື, ຕີນ ແລະ ປາກ

ພະຍາດມື, ຕີນ ແລະ ປາກ (ຂຽນຫຍໍ້ ວ່າ HFMD) ແມ່ນຫຍັງ?

ພະຍາດ ມື, ຕີນ ແລະ ປາກ (ໃນພາສາອັງກິດເອິ້ນວ່າ HFMD) ແມ່ນການເຈັບປ່ວຍຈາກເຊື້ອໄວຣັສ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ມັກຕິດນຳແອນ້ອຍ ຫລືເດັກນ້ອຍ. ອາການຂອງພະຍາດນີ້ລວມທັງ ມີໄຂ້, ຜິວໜັງເປັນຜື່ນ, ມີຕຸ່ມແດງ ຫລື ບາດແຜໃນປາກ.

HFMD ບໍ່ໄດ້ກ່ຽວກັບໂຣກຕີນ ແລະ ປາກ (ຍັງເອິ້ນອີກວ່າພະຍາດກີບຕີນ ແລະປາກ). ເຖິງວ່າພະຍາດສອງຢ່າງນີ້ຈະມີ ຊື່ຄ້າຍຄືກັນ, ແຕ່ສາເຫດຂອງພະຍາດແມ່ນມາຈາກໄວຣັສທີ່ຕ່າງກັນ. ພະຍາດ HFMD ຈະເປັນນຳແຕ່ຄົນເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນພະຍາດຕີນ ມື ແມ່ນຈະເປັນນຳສັດເຊັ່ນ: ງົວ, ໝູ ແລະ ແກະ.

ແມ່ນຫຍັງແມ່ນສາເຫດຂອງພະຍາດ HFMD?

ພະຍາດ HFMD ແມ່ນເກີດຈາກໄວຣັສຫລາຍປະເພດທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມ ເອັນເຕີໂອ (enterovirus), ລວມທັງ ໄວຣັສ ຄອກຊັກກີ້ (coxsackieviruses) ແລະ ໄວຣັສ ເອັນເຕີໂອ 71 (enterovirus 71). ຄອກຊັກກີ້ ເອ16 (Coxsackievirus A16) ແມ່ນປະເພດໄວຣັສທີ່ມັກຈະເປັນສາເຫດຂອງພະຍາດ HFMD. ໄວຣັສ ເອັນເຕີໂອ 71 (enterovirus 71) ເປັນສາເຫດຂອງການລະບາດຂະຫນາດໃຫຍ່ຂອງພະຍາດ HFMD ຫລາຍເທື່ອໃນອາຊີ. ໃນລະຫວ່າງທີ່ພະຍາດ HFMD ທີ່ມີສາເຫດຈາກໄວຣັສ ເອັນເຕີໂອ 71 (enterovirus 71) ລະບາດຢູ່ນັ້ນ ຄົນປ່ວຍບາງຄົນແມ່ນມີອາການຮ້າຍແຮງ.

ແມ່ນໃຜທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໃນການເປັນພະຍາດ HFMD?

ພະຍາດ HFMD ແມ່ນມັກຈະເປັນນຳແອນ້ອຍ ແລະ ເດັກອາຍຸຕ່າກວ່າ 10 ປີ, ແຕ່ມັນຍັງສາມາດເກີດຂື້ນໄດ້ກັບເດັກ ທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ, ເດັກໄວຣຸ່ນ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່. ຄົນຜູ້ໜື່ງອາດຈາະຕິດພະຍາດນີ້ໄດ້ຖ້າຫາກຖືກໄວຣັສປະເພດ ເອັນເຕີໂອ ກະຈາຍໃສ່ເຊິ່ງຄົນຜູ້ນັ້ນບໍ່ເຄີຍຖືກໄວຣັສປະເພດນີ້ກະຈາຍໃສ່ມາກ່ອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບເຊື້ອບາງຄົນ ອາດບໍ່ມີອາການປ່ວຍ.

ອາການຂອງພະຍາດ HFMD ເປັນແນວໃດ?

ອາການທຳອິດຂອງພະຍາດ HFMD ມັກຈະມີໄຂ້, ຄໍແຫ້ງ, ເບື່ອອາຫານ, ແລະ ຮູ້ສຶກວ່າປ່ວຍ (ບໍ່ສະບາຍ). ໃນໜື່ງຫາສອງມື້ ຈະເລີ່ມມີອາການໄຂ້ ເລີ່ມມີຕຸ່ມແດງໃນປາກ ແລະ Hand, Foot, and Mouth Disease Prevention T08-171 Lao, Saysettha OT Font Page 2 of 4

ທາງໃນແກ້ມ, ເຫງືອກ, ແລະ ລີ້ນ. ຕຸ່ມນັ້ນຈະເລີ່ມພອງ ຫລື ເປັນໜອງ. ຜິວໜັງຈະມີຜື່ນ, ຜື່ນໃນຜິວໜັງອາດຈະລາມໄປໃນມື, ຕີນ ແລະ ສະໂພກ, ແລະບາງເທື່ອກໍ່ລາມໄປຮອດແຂນ ແລະ ຂາ. ອາການຜື່ນລວມທັງຕຸ່ມທີ່ໃຫຍ່ຂື້ນ ແລະ ເປັນຈ້າສີແດງ ແລະ ພອງອອກ. ບໍ່ແມ່ນວ່າທຸກຄົນທີ່ເປັນພະຍາດ HFMD ຈະມີອາການເຫລົ່ານີ້ທັງໝົດ.

ອາການຂອງພະຍາດ HFMD ມັກຈະເປັນເລັກນ້ອຍ ແລະ ສ່ວນຫລາຍຈະດີເອງພາຍໃນ 7 ຫາ 10 ມື້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນບາງກໍລະນີທີ່ມີໜ້ອຍ, ພະຍາດ HFMD ສາມາດເປັນສາເຫດຂອງອາການແຊກຊ້ອນອື່ນໆໄດ້. ອາການແຊກຊ້ອນໜື່ງແມ່ນເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ (aseptic). ອາການຂອງເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບ ລວມທັງເຈັບຫົວ, ຄໍແຂງ ແລະ ເປັນໄຂ້. ຜູ້ທີ່ມີອາການເຍື່ອຫຸ້ມສະໝອງອັກເສບນີ້ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໂຮງໝໍ. ໃນບາງກໍລະນີທີ່ມີໜ້ອຍ, ພະຍາດ HFMD ຍັງສາມາດເປັນສາເຫດຂອງສະໜອງອັກເສບ (ອາການສະໝອງບວມ). ສະໝອງອັກເສບ ເປັນອາການຮ້າຍແຮງທີ່ອາດເຖິງເສຍຊີວິດໄດ້.

ພະຍາດ HFMD ຕິດຕໍ່ແນວໃດ?

ພະຍາດ HFMD ໂດຍທຳມະດາແລ້ວຈະຕິດຕໍ່ໂດຍການສຳພັດກັບ ອາຈົມ, ນ້ຳມູກ ແລະ ຂີ້ເທີ, ນ້ຳໜອງ, ນ້ຳລາຍ ຂອງຜູ້ທີ່ເປັນ. ໄວຣັສມັກຈະຂະຫຍາຍເມື່ອຜູ້ທີ່ເປັນບໍ່ລ້າງມື ແລ້ວໄປສຳພັດກັບຜູ້ອື່ນ ຫລື ໄປຈັບບ່ອນໃດບ່ອນໜື່ງ ແລະເຮັດໃຫ້ບ່ອນນັ້ນມີເຊື້ອໄວຣັສນັ້ນ. ເຊື້ອໄວຣັສ ທີ່ເປັນສາເຫດຂອງພະຍາດ HFMD ສາມາດມີຊີວິດຢູ່ໄດ້ເປັນ ໄລຍະເວລານານໃນສະພາບແວດລ້ອມທົ່ວໄປ.

ບຸກຄົນທີ່ເປັນພະຍາດ HFMD ສ່ວນຫລາຍແລ້ວຈະເປັນພາຫະໃນການຕິດຕໍ່ພະຍາດໃນໄລະຍະອາທິດທຳອິດຂອງການເຈັບ ປ່ວຍ ແຕ່ບາງເທື່ອອາດຈະຍັງສຶບຕໍ່ເປັນພາຫະຂອງການຕິດຕໍ່ອີກຫລາຍອາທິດຫລັງຈາກອາກ ານເຈັບປ່ວຍໝົດໄປ.

ອາການຂອງພະຍາດປະກົດໄວປານໃດ?

ອາການຂອງພະຍາດ HFMD ສ່ວນຫລາຍຈະປະກົດພາຍໃນ 3-7 ວັນຫລັງຈາກສາພັດເຊື້ອໃນຄັ້ງທາອິດແລະ ເກີດການຕິດເຊື້ອ.

ການວິເຄາະພະຍາດ HFMD ແມ່ນເຮັດແວໃດ?

ປົກກະຕິແລ້ວທ່ານໝໍຈະວິເຄາະພະຍາດ HFMD ອິງຕາມອາຍຸ, ອາການ ແລະ ປະເພດ ແລະບ່ອນຂອງຜື່ນ ແລະ ຕຸ່ມຂອງ ຄົນໄຂ້.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວທ່ານໝໍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງກວດທົດສອບເພື່ອວິເຄາະພະຍາດ HFMD. ບາງເທື່ອທ່ານໝໍອາດຈະ ເອົານ້ຳຈາກ ຄໍ ຫລື ອົາຕົວຢ່າງຈາກນ້ຳໜອງ ຫລກວດອາຈົມເພື່ອເບິ່ງວ່າແມ່ນໄວຣັສເອັນເຕີໂອປະເພດໃດທີ່ເປັນສາເຫດ ຂອງອາການປ່ວຍ.

ມີການຮັກສາພະຍາດ HFMD ແນວໃດ?

ບໍ່ມີການຮັກສາສະເພາະ. ສ່ວນຫລາຍແລ້ວເດັກທີ່ມີອາການຂອງພະຍາດ HFMD ຈະດີເອງ. ຄົນທີ່ເປັນພະຍາດ HFMD ຄວນພັກຜ່ອນ, ດື່ມນ້ຳຫລາຍໆເພື່ອປ້ອງກັນອາການຂາດນ້ຳ. ຜູ້ໃຫ້ການດູແລສຸຂະພາບອາດຈະແນະນຳຢາເພື່ອຄວບຄຸມ ອາການໄຂ້ ແລະ ຄວາມເຈັບປວດ.

ຕຸ່ມໃນປາກສາມາດເຮັດໃຫ້ກືນນ້ຳລາຍຍາກ ແລະ ເຈັບເວລາກືນນ້ຳລາຍ ແລະເດັກອາດປະຕິເສດທີ່ຈະດື່ມນ້ຳຍ້ອນສາເຫດ ນີ້. ຖ້າການບໍ່ກິນນ້ຳປັນສາເຫດຂອງການຂາດນ້ຳ, ອາດຕ້ອງມີການໃຫ້ຂອງແຫລວທົດແທນທາງເສັ້ນເລືອດ.

ຈະປ້ອງກັນພະຍາດ HFMD ໄດ້ແນວໃດ?

ທຸກຄົນໃນຄົວເຮືອນທີ່ເປັນພະຍາດ HFMD ຄວນຈະລ້າງມືໃຫ້ສະອາດດ້ວຍສະບູ ແລະ ນ້າທຸກຄັ້ງທີ່ໃຊ້ຫ້ອງນ້າ, ປ່ຽນຜ້າອ້ອມ, ຫລືທຸກຄັ້ງທີ່ສາພັດກັບນ້າມູກ ແລະ ຂີ້ກະເທີ, ອາຈົມ, ຫລື ນ້າໜອງ. ຂອງຫລີ້ນ ແລະ ພື້ນຜີວຕ່າງໆ ຄວນລ້າງດ້ວຍສະບູ ແລະ ນ້າຈ າກນັ້ນລ້າງດ້ວຍສາງເຈືອຈາງຂອງນ້າຢາຊັກຟອກ (ໃສ່ນ້າຢາຊັກຟອກ ½ ຈອກ ກັບນ້າໜື່ງກາລອນ). ເດັກທີ່ເປັນພະຍາດ HFMD ຕ້ອງຢູ່ໃນບ້ານບໍ່ໃຫ້ໄປບ່ອນລ້ຽງເດັກ ຫລືໂຮງຮຽນຈົນກວ່າອາການໄຂ້ ຈະເຊົາ ແລະ ເຊົາເປັນຕຸ່ມໃນປາກ.

ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ເປັນພະຍາດນີ້ຄວານຈະຢູ່ບ້ານບໍ່ໄປການຈົນກວ່າອາການຕ່າງໆຈະເຊົາ.

ຈະຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບພະຍາດ HFMD ໄດ້ເພີ່ມຈາກໃສ?

ຖ້າທ່ານມີຄຳຖາມກ່ຽວກັບພະຍາດ HFMD, ກະລຸນາຕິດຕໍ່ທ່ານໝໍຂອງທ່ານ ຫລື ພະແນກສຸຂະພາບໃນທ້ອງຖີ່ນ. Hand, Foot, and Mouth Disease Prevention T08-171 Lao, Saysettha OT Font Page 4 of 4

[NOTE TO LOCAL EDUCATIONAL AGENCIES (LEAS): As a form of assistance to LEAs, the California Department of Education (CDE) offers this translation free of charge. Because there can be variations in translation, the CDE recommends that LEAs confer with local translators to determine any need for additions or modifications, including the addition of local contact information or local data, or modifications in language to suit the needs of specific language groups in the local community. If you have comments or questions regarding the translation, please e-mail the Clearinghouse for Multilingual Documents (CMD) at cmd@cde.ca.gov.]